

Анастасія Борозенна

студентка 3 курсу юридичного факультету
Хмельницького університету управління і права
імені Леоніда Юзькова

Стандарти Ради Європи щодо здійснення адміністративного судочинства

Держава, як основна форма реалізації суспільства, бере на себе зобов'язання по реалізації прав і свобод людини і громадянина, зокрема в ст. 3 Основного закону нашої країни визначається один з основоположних принципів здійснення влади – утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави [3]. Одним із аспектів забезпечення вказаних прав є здійснення адміністративного судочинства. Здійснення адміністративного судочинства, як і будь-якого складного процесу у сфері держави та суспільства, повинно здійснюватися за умов дотримання відповідних стандартів, щоб уникнути свавілля та зловживання спеціальним статусом, наданим державою.

Розпочнемо з того – що ж розуміють під «стандартом Ради Європи з адміністративного судочинства»? Зазначимо, що п.1 ст.1 Закону України «Про стандартизацію» визначає європейський стандарт як регіональний стандарт, затверджений європейською організацією стандартизації [4]. Робимо висновок, що стандарти Ради Європи щодо здійснення адміністративного судочинства правила, принципи, критерії, рекомендації, що містяться в актах, виданих Радою Європи, для ефективної реалізації правосуддя у сфері взаємовідносин людини і суб'єкта владних повноважень.

Найважливіші стандарти адміністративного судочинства закладені в Європейській конвенції про захист прав людини і основних свобод 1950 року та практиці Європейського суду з прав людини. Зокрема, відповідно до п. 1 ст. 6 Конвенції, кожен має право на справедливий і публічний розгляд справи щодо його цивільних прав та обов'язків упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, створеним на законних підставах [2]. Опираючись на дану норму, робимо висновок, що систему стандартів адміністративного судочинства складають: право на розгляд справи створеним на основі закону судом, незалежність і неупередженість суду,

гласність і публічність під час розгляду справи, справедливий судовий розгляд, розумні строки розгляду справи, обов'язковість виконання судового рішення [2].

Відповідно до статті 13 Конвенції [2], кожен, чиї права і свободи, визнані в Конвенції, було порушено, має право на ефективний засіб юридичного захисту в національних органах. Вперше ці положення Конвенції були витлумачені у практиці Європейського суду з прав людини, зокрема у справі «Джонстон та інші» 1986 року [6], а також у справі «Стенлі Адамс проти Європейської комісії» [7], де Суд розробив своє тлумачення процесуальних прав та основоположних тлумачення основоположних прав. Аналіз цих джерел дозволяє визначити основні критерії (принципи) адміністративної процедури, серед яких виділяються критерії ефективного правового захисту.

Принцип ефективного судового захисту покликаний гарантувати та зміцнювати права і свободи при вирішенні спорів з адміністративними органами і є складовою стандартів адміністративного судочинства. Загалом, ефективний правовий захист є важливим принципом, визнаним на європейському рівні та в правових системах більшості європейських країн, і є важливим елементом демократичної підзвітності держави. Це поняття є багатоаспектним, воно включає в себе: надання безоплатної правової допомоги особам, що її потребують, висока кваліфікаційні вимоги до суддів, належне виконання рішення та інше.

Узагальнивши, можна зробити висновок, що стандарти Ради Європи щодо здійснення адміністративного судочинства покликані забезпечити судам повноваження вживати необхідних заходів для виправлення ситуації, щоб вона відповідала закону. Ми переконані, що подальше реформування адміністративної юстиції в Україні неможливе без врахування досвіду Ради Європи, в тому числі у сфері реалізації принципу ефективного судового захисту. Важливо також, щоб принципи були не декларативним, а ефективно реалізовувались на практиці суб'єктами. Це шлях до утвердження верховенства права.

Література

1. Юрков Е.О. Європейські стандарти адміністративного судочинства як передумова повноцінного функціонування судової системи України. Держава та регіони. Серія: Право. — 2023. — № 3. — С. 105-110.
2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (з протоколами) (Європейська конвенція з прав людини) Рада Європи; Конвенція, Міжнародний документ, Протокол від 04.11.1950
3. Конституція України. Верховна Рада України; Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР
4. Про стандартизацію Закон України від 05.06.2014 № 1315-VII
5. Рекомендація Rec(2004)4 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам про роль Європейської конвенції з прав людини в університетській освіті та професійній підготовці. Рада Європи, Комітет Міністрів Ради Європи; Рекомендації, Міжнародний документ від 12.05.2004 № Rec(2004)4

6. Справа Джонстона та інших 1986 року (No 6/1985/92/139). Case of Johnston and Others. URL: http://www2.womenslinkworldwide.org/wlw/admin/fileFS.php?table=decisiones_documentos&field=es_archivo&id=18511.

7. Справа «Стенлі Адамс проти Комісії» (No 145/83). Adams St. G. Commission of the European Communities. URL: <http://curia.europa.eu/juris/showPdf.jsf?jsessionid=9ea7d2dc30dc476ded761f14400f8ca7>.

Юридичний факультет Національного університету
біоресурсів і природокористування України
Інститут права Львівського державного університету
внутрішніх справ
Юридичний факультет Запорізького національного
університету
Юридичний факультет Сумського Національного
аграрного університету
Студентський науковий гурток «Клуб юних теоретиків»

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

учасників

ХVІІІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО- ПРАКТИЧНОЇ ОНЛАЙН-КОНФЕРЕНЦІЇ «ПРОБЛЕМИ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ ОЧИМА МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ»

17 жовтня 2024 р.

м. Київ

УДК: 340:167.1:378.2

**Матеріали XVIII Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції
«Проблеми юридичної науки очима молодих науковців»**

П.78

**Проблеми юридичної науки очима молодих науковців : зб. наук. пр. XVIII Всеукр.
наук.-практ. онлайн-конф. (м. Київ, 17 жовтня 2024 р.) / Укладачка: Віра Качур. К.,
2024. 420 с.**

У збірнику подані наукові здобутки учасників, що присвячені
проблемам юридичної науки.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

**За зміст наукових матеріалів відповідальність несуть їх автори та
наукові керівники**